

Het gewelf van de tempel, met de sterrenhemel boven Bussum

Het Bussumse logegebouw met passer en winkelhaak

Passer en Winkelhaak

Wat verscholen achter een herenhuis aan de Brediusweg ligt het logegebouw van de Vrijmetselaars van Bussum en omgeving. Maar liefst zeven loges maken er gebruik van. Van buiten is het een nogal sober, rechttoe rechtaan uitzierend gebouw. Alleen het vrijmetselaarslogo met de passer en de winkelhaak verraadde de bestemming ervan. De heren Schoofs, Solinger en Smeele maken mij verder wegwijs.

De beweging van de vrijmetselaars is in de Middeleeuwen ontstaan onder de bouwmeesters en werklieden die de grote kerken en kathedralen bouwden. Zij zwierven in ploegen door de landen van Europa, van het ene project naar het andere. Ze deelden de geheimen van hun stiel met elkaar en vormden zo kleine genootschappen, die met één been buiten de gewone samenleving stonden. Daardoor konden ze zich ook ontwikkelen tot wat wij nu vrijdenkers zouden noemen. De Frères

Maçons (Frankrijk) en de Free Masons (Engeland) waren overigens geen metselaars, maar steenhouders – vandaar ook een van hun andere symbolen, de hamer. Vanaf het begin speelt ook de tempel van de wijze koning Salomo een rol in hun beweging. Pas vanaf het begin van de achttiende eeuw wordt de vrijmetselarij een maatschappelijke beweging, waar ook niet-bouwwerkers toegang toe kregen. Ze behoudt ook dan de structuur van de gilde-organisatie, met leerlingen, gezellen en meesters.

De gebouwen van de Vrijmetselaars, zo ook het logegebouw in Bussum, zijn doortrokken van symboliek. Allereerst zijn daar de attributen van de bouwwerkers: naast passer en winkelhaak ook het schietlood, hamer en beitel en de waterpas. Daarnaast vind je er de hemelteken: zon en maan en de sterrenbeelden. Het gewelf van de tempel op de eerste verdieping van het Bussumse logegebouw toont de sterrenhemel boven Bussum op 21 juni. Maar het gebouw verwijst ook naar de tempel van Salomo. In de tempel vind je bijvoorbeeld de twee zuilen die Salomo's tempel stutten. Bovendien zijn alle ruimten gedimensioneerd als een dubbel vierkant, een verwijzing naar de voorhof en de eigenlijke tempel. De vloeren van het gebouw zijn, net als die van alle andere logegebouwen, bekleed met zwarte en witte tegels, een verwijzing naar de dualiteit van de mens en van de kosmos, zoals we die ook kennen van het yin en yang uit de Chinese filosofie.

De passer en de winkelhaak zijn de meest bekende symbolen van de Vrijmetselarij. Ook zij vormen een duaal paar: de kromming en de rechte hoek, de cirkel en het vierkant. Liefhebbers van symbolen kunnen bij de vrijmetselarij en zijn gebouwen hun hart ophalen. Daarom mogen ze zeker niet ontbreken in een nummer van het Bussums Historisch Tijdschrift dat gewijd is aan symbolen en iconen. Wie het allemaal in het echt wil zien kan op zaterdag 10 september (Open Monumentendag) tussen 12 en 17 uur terecht op de Brediusweg 23A.

Links: De loges die gebruik maken van het gebouw aan de Brediusweg 23A

Een gedenkbord met symbolen van de Vrijmetselarij

Nol Verhagen